

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Chemické výpočty

Molární objem

Digitální učební materiál byl vytvořen v rámci projektu
Inovace a zkvalitnění výuky na Slovanském gymnáziu
CZ.1.07/1.5.00/34.1088

Molární objem V_m

- udává objem jednoho molu plynné látky
- jednotka – hlavní $\text{m}^3 \cdot \text{mol}^{-1}$, častěji **$\text{dm}^3 \cdot \text{mol}^{-1}$**
- vypočítá se jako podíl objemu látky V a jejího látkového množství n

$$V_m = \frac{V}{n}$$

n .... látkové množství [mol]

V ... objem [dm^3]

V_m ... molární objem [$\text{dm}^3 \cdot \text{mol}^{-1}$]

Molární objem V_m

- je číselně roven objemu, který zaujímá **jeden mol** plynu za normálních podmínek (teplota $0\text{ }^{\circ}\text{C}$, tlak $101,325\text{kPa}$)
- za normálních podmínek zaujímá **1 mol** kteréhokoliv plynu objem **$22,4\text{ dm}^3$**
- v objemu $22,4\text{ dm}^3$ libovolného plynu je obsažen stejný počet částic, který udává Avogadrova konstanta N_A :
 $N_A \doteq 6,022 \cdot 10^{23}\text{ mol}^{-1}$ - AVOGADRŮV ZÁKON

Úloha 1

Doplňte tabulku:

<i>Chemická látka</i>	<i>Látkové množství [mol]</i>	<i>Objem [dm³]</i>	<i>Počet částic</i>	<i>Hmotnost [g]</i>
<i>kyslík O₂</i>	<i>1</i>			
<i>dusík N₂</i>		<i>44,8</i>		
<i>chlór Cl₂</i>			<i>18,066 · 10²³</i>	
<i>oxid uhličitý CO₂</i>				<i>440,0</i>

Řešení:

Chemická látka	Látkové množství [mol]	Objem [dm³]	Počet částic	Hmotnost [g]
<i>kyslík O₂</i>	1	22,4	6,022 · 10²³	32,0
<i>dusík N₂</i>	2	44,8	12,044 · 10²³	28,0
<i>chlór Cl₂</i>	3	67,2	18,066 · 10 ²³	71,0
<i>oxid uhličitý CO₂</i>	10	224,0	6,022 · 10²⁴	440,0

Úloha 2

Jaký objem v litrech má za normálních podmínek $3,011 \cdot 10^{24}$ molekul chloru?

Řešení:

*1 mol chloru má objem 22,4 l a obsahuje $6,022 \cdot 10^{23}$ molekul chloru
využijeme přímé úměrnosti*

$$\begin{array}{l} 22,4 \text{ l} \dots\dots\dots 6,022 \cdot 10^{23} \text{ molekul Cl}_2 \\ \underline{x \text{ l} \dots\dots\dots 3,011 \cdot 10^{24} \text{ molekul Cl}_2} \end{array}$$

$$x = 22,4 \cdot \frac{3,011 \cdot 10^{24}}{6,022 \cdot 10^{23}}$$

$$x = 112 \text{ l}$$

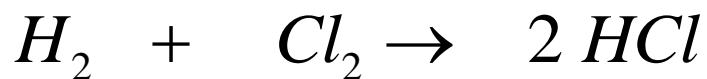
$3,011 \cdot 10^{24}$ molekul chloru má objem 112 litrů.

Úloha 3

Jaký objem chlorovodíku vznikne sloučením 1 molu H_2 s jedním molem Cl_2 ?

Řešení:

zapišeme chemickou rovnici reakce a rovnici vyčíslíme:

*reakcí 1 molu H_2 s jedním molem Cl_2 vznikají 2 moly chlorovodíku
objem 2 molů chlorovodíku je $2 \cdot 22,4 = 44,8 \text{ dm}^3$*

Reakcí vznikne $44,8 \text{ dm}^3$ chlorovodíku.

Úloha 4

**Kolik molekul obsahuje za normálních podmínek
1 dm³ vodíku?**

Řešení:

$$\begin{array}{r} 1 \text{ mol } H_2 \dots\dots\dots \text{objem } 22,4 \text{ dm}^3 \dots\dots\dots 6,022 \cdot 10^{23} \text{ molekul} \\ \underline{\hspace{10em} 1 \text{ dm}^3 \dots\dots\dots x \hspace{10em} \text{molekul}} \end{array}$$

$$x = 6,022 \cdot 10^{23} : 22,4 \doteq 27,9 \cdot 10^{21} \text{ molekul}$$

**1 dm³ vodíku obsahuje za normálních podmínek
27,9 · 10²¹ molekul.**

Úloha 5

Určete hmotnost 1 dm³ chloru za normálních podmínek.

Řešení:

$$M(\text{Cl}_2) = 2 \cdot 35,5 = 71 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}$$

1 mol Cl_2 má objem 22,4 dm³

1 mol Cl_2 má hmotnost $m = 71 \text{ g}$

Proto platí:

$$22,4 \text{ dm}^3 \dots\dots\dots 71 \text{ g}$$

$$\underline{1 \text{ dm}^3 \dots\dots\dots x \text{ g}}$$

$$x = \frac{71}{22,4} \doteq 3,17 \text{ g}$$

1 dm³ chloru má za normálních podmínek hmotnost 3,17 g.

Použitá literatura

1. MAREČEK, Aleš; HONZA, Jaroslav a kol. *Chemie v příkladech obecná a anorganická chemie*. Brno: DaTaPrint, 1997, ISBN 80-238-0448-0.
2. KAMENÍČEK, Jiří; ŠINDELÁŘ, Zdeněk; KLEČKOVÁ, Marta. *Příklady a úlohy z obecné a anorganické chemie*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2007, ISBN 978-80-244-1667-0.